

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Цивільна безпека»

Ступінь освіти Бакалавр

Спеціальності 183

Тривалість викладання 7 семестр, 13 чверть

Заняття: 4 години на тиждень

Лекції 2 година на тиждень

Практичні 2 година на тиждень

Мова викладання українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3350>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Цивільна безпека»

Цивільна безпека | Загальне | Microsoft Teams

Інформація про викладача

	Радчук Дмитро Ігорович доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, кандидат технічних наук за спеціальністю 05.26.01 Охорона праці
	Персональна сторінка https://aop.nmu.org.ua/ua/t/radchuk/
	E-mail: radchuk.d.i@nmu.one

Анотація до курсу

Дисципліна «Цивільна безпека» є невід’ємною складовою підготовки фахівця керівної ланки, який може приймати участь у аналізуванні та відстеженні поточної ситуації на робочих місцях, прогнозуванні та прийнятті рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Курс подає інформацію щодо чинного законодавства з цивільної безпеки, розкриває рівні та джерела техногенних та природних небезпек, а також надає інформацію щодо дій та формує алгоритм у фахівця щодо послідовності дій при надзвичайних ситуаціях.

Мета дисципліни

Формування у майбутніх бакалаврів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного аналізування, прогнозування, управління та оцінювання результативності системи керування при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру як на підприємствах, так і у побуті шляхом опанування бакалаврами теоретичних знань та практичних навичок, які необхідні для прийняття економічно обґрунтованих

рішень, спрямованих на захист підприємства та мирного населення від дії шкідливих та небезпечних чинників, що виникають в надзвичайних ситуаціях.

Завдання курсу

- знати чинне законодавство щодо цивільної безпеки на підприємствах;
- вміти оцінювати та прогнозувати ситуації з цивільної безпеки в життєвому середовищі;
- знати вимоги та вміти контролювати умов праці та виробничої санітарії на робочих місцях;
- знати алгоритм дій при настанні надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;
- планувати та організовувати безпечну евакуацію населення із зон ураження.

Результати вивчення дисципліни

1. Знати вимоги чинного законодавства з цивільної безпеки для складання завдань та рішень із захисту населення від дії небезпечних та шкідливих факторів;
2. Застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту в екстремальних умовах;
3. Контролювати умови праці на робочих місцях;
4. Орієнтуватися в класифікаціях надзвичайних ситуацій та правилах поведінки в таких ситуаціях;
5. Вміти практично складати план евакуації населення та знати принципи організації евакуації із зон ураження.

Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1 Поняття про безпеку. Основні терміни та визначення
2 Законодавче та правове регулювання цивільної безпеки
3. Управління, нагляд і контроль за станом цивільної безпеки
4 Основні функції та завдання системи управління безпекою
5 Атмосферне повітря. Шкідливі речовини в повітрі населених пунктів та в робочій зоні виробничих приміщень
6 Мікроклімат житлових та виробничих приміщень
7 Природне та штучне освітлення
8 Шум та вібрація
9 Іонізуючі та неіонізуючі випромінювання
10 Електробезпека
11. Пожежі у природних екосистемах та їх вражаючі фактори, характер проявів та наслідки
12 Надзвичайні ситуації та їх наслідки
13. Біологічна безпека
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Контроль вмісту шкідливих речовин в повітрі
Контроль природного та штучного освітлення
Контроль шуму та вібрації
Дозиметричний контроль іонізуючих випромінювань
Контроль метеорологічних умов

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Використовується лабораторна та інструментальна база кафедри охорони праці та цивільної безпеки, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Дистанційна платформа Moodle, MS Office Teams.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

- 1 Стандарт вищої освіти підготовки бакалавра з спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». СВО-2018. – К.: МОН України, 2018. – 17 с.
- 2 Техноекоекологія та цивільна безпека. Частина «Цивільна безпека». Навчальний посібник / В.С. Стручок, – Тернопіль: ТНТУ ім. І.Пулую, 2022. – 150 с.
- 3 Березуцький В.В. Ризики та безпека населення в умовах потенційної загрози [Електронний ресурс] : навч. посібник / Березуцький В.В., Сукач С.В. ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків : НТУ "ХПІ", 2024. – 225 с.
- 4 Шелех Ю.Л., Сабат М.Б., Качан С.І. Професійна та цивільна безпека (частина 1 – Електробезпека): навчальний посібник – Львів: Видавництво ПП «Новий Світ-2000», 2023. – 227 с.
- 5 Культура безпеки: навч. посібн. / С. Р. Артем'єв, О. Д. Малько, О. П. Шароватова, О. В. Бригада, Б. М. Цимбал, О. В. Ільїнський – Х.: НУЦЗУ, 2020. - 172 с.
- 6 Цивільна безпека. Методичні рекомендації та завдання до контрольної роботи для бакалаврів усіх спеціальностей / В.І. Голінько. – Д.: НТУ «Дніпровська політехніка», 2018. – 15 с.
- 7 Цивільна безпека. Методичні рекомендації до практичної роботи «Дослідження освітленості робочого місця» для бакалаврів усіх спеціальностей/ В.І. Голінько, О.В. Столбченко, І.А. Шайхлісламова Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2023. – 19 с.
- 8 Цивільна безпека. Методичні рекомендації до самостійної роботи «Нормалізація параметрів мікроклімату у виробничих приміщеннях» для бакалаврів усіх спеціальностей/ О.А. Муха, С.І. Чеберячко, І.А. Шайхлісламова Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2023. – 30 с.
- 9 Методичні вказівки до виконання до виконання практичної роботи «Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві» для студентів усіх 15 спеціальностей / В.І. Голінько, О.В. Безщасний, С.І. Чеберячко, Ю.І. Чеберячко, О.О. Яворська, Н.Н. Наумов, . – Дніпро: НТУ «ДП», 2020. – 30 с.

Допоміжна література

- 10 В.І. Голінько. Основи охорони праці: Д.: НГУ, 2014. – 271 с.
- 11 Березуцький В. В. Небезпечні виробничі ризики та надійність : навч. посібник / В. В. Березуцький, М. І. Адаменко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ФОП Панов А. М., 2016. – 385 с.
- 12 Моніторинг умов праці. Навчальний посібник / Голінько В.І., Чеберячко С.І., Шибка М.В., Яворська О.О. - Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2014. – 236 с.

Інформаційні ресурси

- 13 <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
- 14 <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
- 15 <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій

Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, які також використовуються для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Форми оцінювання.

- Поточний контроль – тестування, опитування.
- Оцінювання виконання та захисту практичних завдань.
- Підсумковий контроль – іспит у письмовій формі.

Перелік питань

1. Дайте визначення терміну «Цивільна безпека».
2. Перелічіть та охарактеризуйте заходи з вирішення проблем природно-техногенної безпеки України.
3. Що таке Єдина система цивільної безпеки та які її головні завдання?
4. Які підрозділи формують сили цивільної безпеки?
5. Перелічіть та охарактеризуйте режими функціонування ЄСЦБ.
6. Яким чином відбувається організація цивільної безпеки на об'єкті господарської діяльності?
7. Наведіть та охарактеризуйте заходи у сфері цивільної безпеки.
8. Як відбувається оповіщення та інформування населення про загрозу виникнення НС?
9. Як проводиться навчання та підготовка населення до дій в умовах НС?
10. Як проводиться навчання та підготовка населення із захисту від вибухонебезпечних предметів?
11. Що таке НС та наведіть їх класифікацію?
12. Які існують рівні НС? Охарактеризуйте їх.
13. Що таке НС техногенного характеру?
14. Опишіть наслідки техногенного вибуху?
15. Для чого проводиться виявлення та оцінювання обстановки у районі НС?
16. Для чого проводиться виявлення та оцінювання обстановки під час аварії на вибухонебезпечному об'єкті?
17. Що таке НС природного характеру?
18. Опишіть наслідки НС під час землетрусів.
19. Опишіть наслідки НС під час повені.
20. Опишіть наслідки НС під час бурі, урагану, смерчу.
21. Опишіть наслідки НС під час лісових пожеж.
22. Що таке стійкість роботи об'єктів господарювання?
23. Які фактори впливають на стійкість об'єктів господарювання?
24. Перелічіть основні вимоги, які встановлюються при проектуванні об'єктів захисту ЦБ?
25. Як проводиться оцінювання стійкості роботи об'єкта господарювання?
26. Яким чином може бути створено зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС?
27. Назвіть основні принципи і способи захисту населення та територій.
28. Яким чином здійснюється організація та виконуються евакуаційні заходи?
29. Що таке радіаційний захист населення?
30. Що таке хімічний захист населення*?
31. Наведіть алгоритм проведення рятувальних та інших невідкладних робіт при НС